

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSM/500/1/2011/AJ

Warszawa, 8 marca 2011 roku

**Szanowny Pan
Jerzy Miller
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z trwającymi pracami nad ustawą o cudzoziemcach i opracowanym projektem założeń do projektu ustawy o cudzoziemcach, chciałbym przedstawić swoje uwagi i spostrzeżenia dotyczące małoletnich cudzoziemców przebywających w Polsce.

Na wstępie wyrażam zadowolenie w związku z przyjęciem proponowanych przeze mnie w wystąpieniu skierowanym do Pana Ministra w dniu 11 lutego 2010 r. zmian w zakresie trwałego uregulowania sytuacji prawnej dzieci cudzoziemców, rezydentów długoterminowych Wspólnot Europejskich, urodzonych i mieszkających w Polsce. W założeniach do projektu ustawy o cudzoziemcach wprowadzono nową przesłankę udzielenia zezwolenia na pobyt stały dla urodzonego w Polsce małoletniego dziecka cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE. Takie rozwiązanie doprowadzi do zrównania sytuacji małoletnich dzieci cudzoziemców posiadających zezwolenie na pobyt stały i zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE. Przyczyni się także do wzmocnienia wśród małoletnich cudzoziemców poczucia bezpieczeństwa, stabilności i woli integracji. W wystąpieniu skierowanym do Pana Ministra w dniu 25 czerwca 2010 r. poruszyłem także problem dotyczący braku realizacji przez dzieci cudzoziemców umieszczonych w strzeżonych ośrodkach prawa do edukacji. Przedmiotowa problematyka została także uwzględniona w projekcie założeń do ustawy.

Pragnę zwrócić uwagę Pana Ministra uwagę na trudności związane z uregulowaniem sytuacji prawnej małoletnich cudzoziemców przebywających w Polsce bez opieki

i umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Dzieci te znajdują się w szczególnej sytuacji nie tylko dlatego, że zostały pozbawione opieki ze strony rodziców, ale także z uwagi na fakt, że nie mogą korzystać z niektórych uprawnień przysługujących dzieciom polskim, a także cudzoziemcom, których pobyt w Polsce odbywa się na podstawie stosownego zezwolenia władz polskich.

Umieszczenie dzieci w placówkach następuje na podstawie tymczasowego orzeczenia sądu wydanego w oparciu o art. 1107 Kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 109 § 2 pkt 5 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Wspomniane orzeczenie nie pozbawia rodziców dziecka władzy rodzicielskiej, a zatem większość uprawnień związanych z jej wykonywaniem nadal pozostaje w ich gestii. Placówce opiekuńczo – wychowawczej pozostaje jedynie prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem, wychowania go oraz reprezentowania w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb jego utrzymania (art. 112¹ kro.). Taka regulacja uniemożliwia występowanie przez kierownictwo placówek opiekuńczo - wychowawczych, w imieniu małoletnich dzieci, z wnioskiem o zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony w celu zalegalizowania ich pobytu w Polsce. Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. 2006 r. Nr 234, poz. 1694 ze zm.) przedmiotowe zezwolenie udziela się cudzoziemcowi, który jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywającym na tym terytorium bez opieki. Zezwolenia na zamieszkanie udziela się na wniosek cudzoziemca (art. 60 ustawy). Istnieją jednak poważne wątpliwości, kto ma złożyć wniosek o zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony dla małoletniego cudzoziemca nie posiadającego zdolności do czynności prawnych, który przebywa na terytorium Polski bez opieki. Wspomniani cudzoziemcy nie posiadają zdolności procesowej, a zatem nie mogą samodzielnie uruchomić postępowania w sprawie o wydanie w/w zezwolenia.

Ústawa o cudzoziemcach nie zawiera żadnych unormowań, które regulowałyby przedmiotową kwestię. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że przepisy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP (Dz. U. 2009 r. Nr 189, poz. 1472 ze zm.) określające zasady postępowania o nadanie statusu uchodźcy małoletniemu cudzoziemcowi bez opieki wprowadziły obowiązek wystąpienia przez straż graniczną do sądu opiekuńczego z wnioskiem o ustanowienie kuratora do reprezentowania małoletniego w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy (art. 61 ust. 1 ustawy). Dzięki przyjęciu takiego rozwiązania, ustanowiony przez sąd kurator pełni funkcję zastępcy

procesowego małoletniego cudzoziemca w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy i może w jego imieniu skutecznie podejmować czynności prawne.

Zasadnym wydaje się zatem wprowadzenie analogicznych rozwiązań w odniesieniu do małoletnich cudzoziemców przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, wobec których istnieją przesłanki do udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o uwzględnienie przedstawionych przeze mnie zagadnień w założeniach do projektu ustawy o cudzoziemcach.

Z wyrazami szacunku
Marek Szmajda